

Till Konstitutionsutskottet

Anmälan av utbildningsministern beträffande handläggning av en utbildningspolitisk reform.

Regeringen beslutade den 20 augusti om en förstärkning av den grundläggande högskoleutbildningen. Beslutet innefattar förslag som är avsedda att stärka högskoleutbildningen såväl kvalitativt som kvantitativt. Det omfattar 4.000 nya studieplatser att fördelas på såväl linjer som fristående kurser vid universitet och högskolor.

Ingen finansiering av platserna redovisades vid beslutet.

Proposition i ärendet lämnades till riksdagen den 25 november omfattande nämnda 4.000 platser och därutöver ytterligare 2.000 högskoleplatser. Av utbildningsdepartementets pressmeddelande den 2 december framgår att regeringen fastställt hur dessa platser skall fördelas mellan universitet och högskolor.

Budgetfrågor skall normalt behandlas i budgetpropositionen, i särpropositioner eller i kompletteringspropositionen. Vid behov av anslag utöver de av riksdagen för budgetåret anvisade medlen, kan regeringen anhängiggöra detta i riksdagen genom tilläggsbudgeten.

Enligt 9 kap. regeringsformen är det riksdagen som har finansmakten och som anvisar medel. I detta fall har regeringen igångsatt åtgärder, innebärande finansiella åtaganden, och låtit stora delar av i propositionen föreslagna åtgärder träda i kraft utan att detta grundas på beslut i riksdagen.

Enligt 9 kap. 2§ regeringsformen är det riksdagen som bestämmer om användningen av statsmedel för skilda behov. Detta sker genom budgetregleringen enligt 3 - 5§ samma kapitel. För högskolans del innebär detta att riksdagen fattar beslut om högskoleanslagen och deras fördelning genom fastställande av planeringsramar, d.v.s. dimensionering totalt

sett, resp. platstilldelning per utbildning resp. högskoleort.

I detta fall har sådana möjligheter helt saknats eftersom regeringen valt att ställa riksdagen vid sidan om beslutsprocessen.

Det handlar inte om att av arbetsmarknadsskäl kortsiktigt öka dimensioneringen av högskoleutbildningen. Tvärtom skall den ökade dimensioneringen av högskoleutbildningen ses i ett långsiktigt utbildningspolitiskt perspektiv kopplat till behovet av kvalitetsförstärkning.

Vi ifrågasätter om det är förenligt med regeringsformen att helt förbigå den normala budgetbehandlingen liksom om regeringen har rätt att påbörja genomförandet av en utbildningspolitisk reform utan riksdagens godkännande.

Vi hemställer att konstitutionsutskottet granskar huruvida utbildningsministerns handläggning av ovvannämnda utbildningspolitiska reform är förenlig med regeringsformen.

Stockholm den 10 december 1992

Bengt Silfverstrand

Ingvar Johnsson

Berit Löfstedt

Inger Lundberg